

Tiền sạch

NGUYỄN THỊ MỸ HẰNG

Cùng với sự ra đời và phát triển của nền kinh tế hàng hóa, tiền mặt xuất hiện trong lưu thông đóng vai trò là vật trung gian trao đổi, góp phần đẩy nhanh tốc độ lưu thông hàng hóa, quan hệ mậu dịch được diễn ra nhanh hơn và thuận lợi hơn. Nền kinh tế càng phát triển, khoa học công nghệ càng được nâng cao thì tiền mặt được phát hành cũng ngày một hoàn thiện hơn và phù hợp với thực tiễn hơn. Nếu như trước đây, tiền mặt là tiền kim loại được đúc ra có mệnh giá bằng giá trị thực của nó thì sau đó đã được thay thế bằng những đồng tiền có mệnh giá lớn hơn rất nhiều so với giá trị thực của nó (dấu hiệu giá trị – tiền giấy). Ở Việt Nam hiện nay, bên cạnh những đồng tiền giấy mệnh giá nhỏ vẫn còn được lưu thông, những đồng tiền polyme có mệnh giá lớn hơn đã khẳng định những ưu thế vượt trội: khó làm giả, không thấm nước, không nhàu nát... trong đó ưu thế khó làm giả là nổi bật nhất. Tuy nhiên, bên cạnh đó, chất lượng vệ sinh và ý thức gìn giữ tiền mặt của người dân trong lưu thông là một vấn đề cũng không kém phần quan trọng song dường như chưa hề được quan tâm đến.

Tại sao chất lượng vệ sinh và ý thức gìn giữ tiền mặt lại là một vấn đề quan trọng?

Thứ nhất, tiền mặt lưu thông liên tục, từ người này sang người khác, vùng này sang vùng khác, tiền mặt được sử dụng ở khắp nơi: bệnh viện, trường học, công sở, bến xe, cửa hàng, siêu thị, chợ... từ những nơi sang trọng đến những nơi bình dân, từ những nơi an toàn đến những nơi nguy hiểm, từ vùng rừng núi cao đến đồng bằng, sông nước... và được sử dụng bởi mọi đối tượng và thành phần trong nền kinh tế, cả người dân trong nước lẫn du khách quốc tế... trong quan hệ trao đổi, mua bán...

Ngày nay, khi mà mức sống của người dân ngày

một được nâng cao thì vấn đề sức khỏe luôn được quan tâm và đề cao. Chúng ta có những bài sức khỏe từ cấp một và trong những đoạn phim quảng cáo: “rửa sạch tay trước khi ăn” sau khi... nghịch bẩn, cầm nắm... nhưng rửa tay kỹ sau khi cầm nắm tiền thì không ai đề cập đến. Nếu như các bà mẹ, ông bố rầy con trẻ đừng ngậm tiền bẩn và nguy hiểm, thì đâu đó, ngay cả những cô, chú nhân viên ngân hàng, bưu điện đếm tiền còn chấm tay lên miệng trước khi... đếm để khỏi nhầm lẫn?

Vấn đề vệ sinh của tiền mặt trong lưu thông ở nước ta là một vấn đề hiển hiện trước mắt chúng ta hàng ngày, tôi tin rằng cũng có nhiều người đồng quan điểm với tôi, rằng cần phải lên tiếng. Sao bạn không thử lấy ngay một tờ tiền mặt trong ví hay trong túi bạn ra và nhìn lại nó.

Nếu nó có vài vết mực, có lẽ là do một em nhỏ vô tình hay cố ý nghịch vào...

Nếu nó có vài vết dầu nhớt đen xì, có lẽ do anh thợ sửa xe lúc vội vàng thổi tiền cho khách tay còn dính nhớt xe...

Nếu cầm nó mà bạn thấy tay mình hơi nhờn nhờn, có lẽ nó đã qua một cửa hàng ăn nhanh ngoài phố hoặc một tiệm gà rán, quầy chuối chiên, bánh xèo nào đó...

Nếu nó bị rách một miếng hay bị nhàu nát và bạc màu, biết đâu nó lại chẳng vừa qua một trận ẩu chiến bất phân thắng bại bất cần tiền hay để tranh giành lấy tiền ấy chứ. Mà cũng có thể là trong một khoảng thời gian trước đó, nó bị lọt khỏi túi của người chủ hiện thời, lăn lóc và bay khắp nơi qua các vũng nước, hố rác ở đâu đó ngoài kia và rồi được nhặt lên mang trở lại lưu thông...

Nếu bạn thấy nó có một chỗ nào bị cháy hoặc teo lại, biết đâu hôm qua mẹ, vợ hoặc chị bạn đi chợ về để quên cạnh lò lửa hay bạn hoặc ai đó vô tình

để tàn thuốc rơi vào. Có thể lắm chứ, phải không?

Còn nếu nó có vài vết máu loang lổ hay có một màu khàng khác, đừng vội giặt mình liệu trên người bạn có chỗ nào bị trầy xước chảy máu hay không, mà có thể do nó vừa qua một hàng thịt, cá tươi hay hải sản nào đó trong chợ gần nhà bạn đó. Quả thật với tôi đó là một nỗi kinh hoàng. Vì nếu như hôm nay tôi có ghé qua mấy hàng thịt, cá tươi để mua một ít cho bữa trưa, và nếu trong túi tôi không chuẩn bị sẵn tiền lẻ, thì chắc chắn tôi sẽ nhận lại được những tờ tiền thối dính nước đầy máu và mùi tanh khó chịu. Tôi phải làm gì với nó đây, cho vào túi hoặc ví và nghĩ rằng nó vô hại và mọi người đều làm như vậy đấy thôi, hay sẽ cho nó vào một chiếc bịch nào đó, đợi về nhà rồi sẽ vệ sinh cho nó, rửa lại bằng nước hoặc lấy khăn sạch lau chẳng hạn... Còn bạn, bạn đã làm gì? Hay bạn chưa bao giờ nghĩ đến vì đó là chuyện bình thường, từ xưa giờ vẫn vậy và trong tương lai cũng vậy thôi?

Có một cách đơn giản hơn với câu hỏi trên là đừng mua đồ ở chợ nữa mà mua ở siêu thị, những cửa hàng lớn. Nghe có vẻ hợp lý, nhưng thử hỏi số lượng siêu thị, cửa hàng lớn ở nước ta được bao nhiêu, giá cả thế nào, liệu những người dân với túi tiền eo hẹp và thói quen chợ búa đã hình thành từ lâu có thể thích nghi được không. Vì thế, vai trò của các chợ nhỏ trong nền kinh tế dù phát triển cũng là không thể thiếu.

Như vậy, tiền không được vệ sinh không chỉ là mầm mống gây bệnh mà đặc biệt còn là một kênh lây lan dịch bệnh nhanh chóng mà không dễ gì ngăn chặn ngay được?

Đó là tiền giấy và tiền polyme, còn với tiền xu, vấn đề vệ sinh cũng không có gì gọi là khả quan hơn. Đó là chưa kể đến sự đổi màu của tiền xu khi bị ngâm hay tiếp xúc nước lâu.

Từ một số ít ví dụ cụ thể và tiêu biểu trên đây, chúng ta có thể rút ra 2 nguyên nhân chính: (1) chất lượng tiền mặt trong lưu thông và sự phù hợp với tình hình thực tiễn; (2) ý thức sử dụng và gìn giữ tiền mặt của người dân. Mà giải pháp chủ yếu để khắc phục 2 nguyên nhân trên không phải đơn giản và có thể thực hiện được một cách nhanh chóng.

Thứ hai, đồng tiền mỗi nước mang một nét riêng, một nét văn hóa đặc trưng cũng như thể hiện sức mạnh kinh tế và chủ quyền của nước đó. Bất kỳ một người nước ngoài nào khi bước chân vào lãnh thổ Việt Nam cũng đều phải sử dụng đồng tiền của nước ta. Hình thức và chất lượng vệ sinh của những đồng tiền được lưu thông cũng thể hiện được trình độ phát triển quốc gia cũng như trình độ tri thức của người dân nước đó. Vậy thử hỏi, du khách sẽ nghĩ sao về chúng ta khi mà cầm trên tay những đồng tiền không được vệ sinh và bị hư hại như vậy?

Tôi cũng là một người như các bạn, ngày ngày đều dùng tiền mặt để chi trả cho mọi sinh hoạt và chi tiêu. Những đồng tiền tôi cầm trên tay, tôi biết rồi nó sẽ lại chuyển tay cho một người khác, nhưng

tôi nâng niu và trân trọng nó vô cùng. Không chỉ vì nó là thành quả từ những giọt mồ hôi và nước mắt, công sức và sự hy sinh lớn lao mà bố mẹ đã dành cho tôi, mà thiêng liêng hơn, đó là niềm tự hào riêng của mỗi người dân chúng ta, được sống trong một quốc gia hòa bình và độc lập. Vì những lẽ ấy, tôi xin được nói lên ý kiến và quan điểm của mình với mong muốn góp phần nhỏ nào đó giải quyết được tồn tại trên, qua *mấy giải pháp chủ yếu* sau:

Một là, Chính phủ cần có những hoạt động tuyên truyền và giáo dục rộng rãi để nâng cao nhận thức của người dân trong việc sử dụng và gìn giữ tiền mặt trong lưu thông, phải thật sự xem đây là một vấn đề quan trọng và cần thiết không chỉ vì sức khỏe mỗi người, cộng đồng, vì nét văn minh của dân tộc ta mà còn góp phần giảm thiểu tổn thất cho ngân sách Nhà nước hàng năm phải in lượng tiền mới thay thế lượng tiền cũ, hư hại trong lưu thông.

Hai là, Chính phủ và NHNNVN cần quan tâm đầu tư công nghệ hiện đại để tiền mặt được phát hành ra lưu thông có chất lượng tốt hơn, không chỉ khó làm giả mà còn phù hợp hơn với đông đảo nhu cầu và điều kiện sinh hoạt của người dân. Việc duy trì một tỷ lệ thích hợp các loại tiền mặt cũng góp phần nâng cao chất lượng vệ sinh cũng như giảm thiểu sự hư hại tiền mặt trong lưu thông.

Ba là, bên cạnh việc tuyên truyền nâng cao nhận thức người dân, thì việc Chính phủ cần có một chế tài với những hành vi cố ý cũng như vô tình làm hư hại cũng như mất vệ sinh tiền mặt trong lưu thông cũng không phải là không có cơ sở. Cần phải có những biện pháp mạnh tay, mọi người hãy thẳng thắn từ chối nhận những đồng tiền đã bị hư hại để nâng cao ý thức đồng thời răn đe việc làm hư hại tiền mặt trước đó, cũng là góp phần mang lại công bằng và văn minh xã hội.

Nếu như việc thanh toán không dùng tiền mặt đã được áp dụng rộng rãi tại các siêu thị, cửa hàng lớn...thì xem ra việc thanh toán không dùng tiền mặt tại các khu vực mua bán nhỏ là không dễ gì thực hiện được, mà nếu được cũng phải mất một thời gian khá lâu nữa. Do đó, trước mắt, sao chúng ta không xem xét đến một giải pháp tình thế là việc “vệ sinh” tiền mặt có khoa học, có cách thức bảo quản, giữ gìn tiền mặt hợp lý và an toàn? Có lẽ là hơi ngông nếu ra đời một dịch vụ vệ sinh tiền mặt. Khi tôi hỏi cô bạn cùng phòng: “sao người ta thường xuyên rửa xe mà không rửa tiền cho sạch?” Thì cô bạn trả lời: “xe là xe của mình, còn tiền thì rồi sẽ chuyển sang người khác, có giữ mãi đâu mà lo”. Ý kiến của bạn ấy không phải là không có lý. Nhưng lẽ nào lại không có giải pháp cho vấn đề trên?

Nếu ý kiến và quan điểm của tôi được ghi nhận, tôi rất mong nhận được sự đồng tình và góp ý của mọi người, nhất là các bạn trẻ. Chúng ta hãy cùng góp phần sức lực của mình để chung tay giải quyết vấn đề, để tiền mặt trong lưu thông ở nước ta ngày một sạch hơn, đẹp hơn ■